

MIKAN MIETTEITÄ EPÄTAVALLISEN SYKSYN 2020 ALKAESSA...

Suomeksi ja ruotsiksikin palvelevan portugalilaisen matkatoimiston SUBLU Tour Portugalin Pohjoismaiden myyntipäällikkö ja Algarven Suomi-Seuran retkien oppaana viime vuosina toiminut Mika Palo kertoo meille ajankohtaisista matkailuun ja Portugalin koronavirustilanteeseen liittyvistä asioista. Mika on kiertänyt laajalti Portugalia, asuen jo 21 vuotta Keski-Portugalin Tomarissa, tavallisten portugalilaisten keskuudessa.

SUOMEN JA PORTUGALIN VÄLISTEN SUORIEN LENTOJEN TILANTEESTA

Suomen Lissabonin suurlähetystön nettisivun 1.9.2020 päivytyissä "koronavirusuutisissa Portugalissa" todetaan vielä näin: "Finnair ja TAP Air Portugal ovat lopettaneet lentonsa Suomen ja Portugalin välillä toistaiseksi, ja maiden välillä ei enää ole suoria lentoyhteyksiä." Onneksi tilanteen pitäisi kuitenkin muuttua parempaan suuntaan lokakuun 2020 alusta lähtien.

FINNAIRin suorat reittilennot Helsingin ja Lissabonin välillä alkavat nykyisten tietojen valossa uudestaan lokakuussa 2020 ja jatkuvat läpi koko ensi talven ja kevään – ja toivottavasti vielä pitkään sen jälkeenkin. Finnairin lentoaikatauluista kertovalta nettisivulta www.finnair.com/fi/fi/information-services/flights/timetable 4.9.2020 tarkistettujen lentoaikataulujen mukaan se lentää seuraavan kerran suoraan reitillä HELSINKI–LISSABON alkaen 2.10.2020, seuraavina päivinä lokakuussa:

- viikko 28.9.-4.10.2020: HEL-LIS pe 2.10.; LIS-HEL la 3.10.
- viikko 5.-11.10.2020: HEL-LIS ma 5.10., ti 6.10., ke 7.10., pe 9.10.; LIS-HEL ti 6.10., ke 7.10., to 8.10.
- viikko 12.-18.10.2020: HEL-LIS ma 12.10., ti 13.10., ke 14.10., pe 16.10.; LIS-HEL ti 13.10., ke 14.10., to 15.10., la 17.10.
- viikko 19.-25.10.2020: HEL-LIS ma 19.10., ti 20.10., ke 21.10. pe 23.10, su 25.10.; LIS-HEL ti 20.10., ke 21.10., to 22.10., la 24.10.
- viikko 26.10.-1.11.2020: HEL-LIS ma 26.10., ti 27.10., ke 28.10., pe 30.10., su 1.11.; LIS-HEL ma 26.10., ti 27.10., ke 28.10., to 29.10., la 31.10.

Finnairin em. nettisivulta 4.9.2020 tarkistettujen tietojen mukaan se lentää seuraavan kerran suoraan reitillä HELSINKI–PORTO vasta alkaen 29.3.2021, maanantaisin ja perjantaisin kumpaankin suuntaan.

Valitettavasti TAP AIR PORTUGALin lentoyhteydet Suomen ja Portugalin välillä ovat toistaiseksi heikommassa jamassa. Ensin elokuun alussa 2020 ja sitten lokakuun alussa 2020 jälleen alkaviksi ilmoitetut suorat reittilennot Helsingin ja Lissabonin välillä onkin päätetty siirtää alkamaan vasta ensi kevätkauden alkaessa eli 29.3.2021. Suorat TAP:n lennot HEL-LIS ja LIS-HEL ovat siis katkolla ainakin koko talvikauden. TAP:lla on kuitenkin tarjolla suoria lentoja Lissaboniin esimerkiksi Tukholmasta ja Kööpenhaminasta. TAP:n reittilentojen koronaviruksen seurauksena jatkuvasti muuttuvaa tilannetta voi seurata nettisivulta www.flytap.com/en-pt/latest-updates?accordionid=801351b2-2123-48a0-9c8d-9da7a964401f-content .

Koronaviruspandemian jatkuessa ja kurittaessa koko maailman lentoyhtiöitä on hyvä tiedostaa, että kaikkiin lentoyhteyksiin liittyy tässä tilanteessa jonkin verran epävarmuutta. Jo varattujen ja maksettujenkin lentojen muutokset ja peruutukset ovat mahdollisia. Toki lentoyhtiöt aikanaan ilmoittavat asiakkailleen muutoksista ja peruutuksista, mutta seuraamalla itse lentoyhtiöiden nettisivuilta löytyviä lentoaikatauluja ja tiedotteita asiakas saattaa saada tiedon muutoksista aikaisemmin.

LUKUVINKKI: Finnairin nettisivuilta löytyy hyvä Blue Wings -lehden artikkeli "VASTUULLINEN MATKUSTAMINEN KORONAN AIKANA":

www.finnair.com/fi/fi/bluewings/matkalla/vastuullinen-matkustaminen-koronan-aikana-2137128

KORONA, PORTUGALI JA LISSABONIN SEUTU...JA MATKAILUSUOSITUKSET?!

Etenkin Lissabonin seudun tietyillä alueilla viime kesänä uudestaan lisääntyneet koronavirustartunnat eivät kerro läheskään koko totuutta Portugalin koronatilanteesta. Vilkaistu Portugalin terveysviranomaisten SINAVEN (*Sistema Nacional de Vigilância Epidemiológica* = kansallinen epidemiologinen valvontajärjestelmä) tietoihin

perustuvaan päivittäin päivittyvään tartuntakarttaan esimerkiksi Público-sanomalehden nettisivuilla (www.publico.pt) auttaneen hahmottamaan paremmin tilannetta...ainakin huomattavasti paremmin kuin Iltalehden (24.6.2020) sensaatiohakuinen lööppiteksti "Koronavirus pääsi valloilleen Portugalissa" ja otsikko "Portugali piti pintansa koronaviruksen riehuessa Espanjassa – nyt Euroopan toiseksi pahin tautipesäke Ruotsin jälkeen".

On aivan totta, että Portugalin koronatilastoissa alkoi viime kesäkuussa tapahtua huolestuttavaa nousua – mutta toinen totuus, joka jää monelta Portugalin tilannetta pinnallisesti tarkasteltaessa huomaamatta, on se että Portugalin koronatilastuja rumentaneet jatkuvat uudet tartunnat ovat keskittyneet vahvasti varsin pienelle alueelle Lissabonin seudulle. Lissabonin seutu ei ole koko Portugali – onneksi lähestulkoon kaikkialla muualla maassa koronatilanne ei ole antanut aihetta vastaavaan huoleen. Vastatoimia toki tarvitaan yhä etenkin Lissabonin seudulla ja niihin on ryhdyttykin – mutta Lissabonissakaan tartunnat eivät ole kasvaneet kaikkialla, vaan nimenomaan tietyissä kaupunginosissa.

Suurimpia ongelmia Portugalin koronartuntojen kasvussa tuskin ovat olleet jotkut julkisuudessa kovasti moititut laittomat ranta- ja lähiöjuhlat, vaan liian suuret ruuhka-aikojen matkustajamäärät ilman riittäviä turvavälejä Lissabonin seudun julkisissa liikennevälineissä - busseissa, metroissa, raitiovaunuissa ja paikallisjunissa... Tilanne on hankala, jos juniin ja metroon ei ole saatavilla riittävästi lisävaunuja ja ihmisten on päästävä töihin. Kaikille kun ei ole mahdollista kulkea työmatkoja omalla autolla ja eristäytyä riittävästi muista ihmisistä. Niinpä on turha leimata portugalilaisia vastuuttomiksi juhlijoiksi, kun monella – etenkin vähävaraisimmilla – ei yksinkertaisesti ole ollut mahdollisuutta suojautua riittävästi koronan uhalta julkisessa liikenteessä.

Valitettavasti varsin pieni alue Suur-Lissabonin seudulla on ikävän korkeina pysyneiden koronartuntamääriensä vuoksi tehnyt hallaa koko Portugalin maineelle turvallisenä matkailumaana. Matkailualalla Suomessakin on – toistaiseksi kuitenkin turhaan – yritetty puhua matkailun alueellisten täsmärajoitusten puolesta. Ne olisivat tervetullut vaihtoehto koko Portugalin sullomiselle samaan synkkään koronasäkkiin, kuten on toistaiseksi tapahtunut Suomen hallituksen poikkeuksellisen tiukoissa matkustussuosituksissa. Esimerkiksi Azorit, Madeira, Algarve ja Keski-Portugali ovat pysyneet jatkuvasti varsin turvallisina matkakohteina ja lähes koronavapaina alueina. Toisin kuin Suomessa, Belgian hallitus on käyttänyt alueellisia täsmärajoituksia koronakauden matkustussuosituksissaan.

MITÄ TARKOITTAÄ 15.9.2020 TAPAHTUVA VALMIUSTILASTA VARAUTUMISTILAAN SIIRTYMINEN PORTUGALISSA?

Koko Manner-Portugaliin ollaan pian varmuuden vuoksi julistamassa varautumistila (*estado de contingência*), alkaen 15.9.2020. Tämä varotoimenpide liittyy koulujen ja muiden oppilaitosten opetuksen sekä syyskauden alkamiseen, niistä seuraavaan joukkoliikennevälineiden käytön kasvuun ja pelkoon mahdollisesta koronan toisesta aallosta. Portugalin hallituksen pitäisi uutisten mukaan päättää 7.9.2020 varautumistilan edellyttämistä tarkemmista vaatimuksista ja toimenpiteistä.

Tässä seuraavat Portugalin nykyisen valmiustilan (*estado de alerta*) keskeiset vaatimukset/toimenpiteet:

- koronaan sairastuneiden sekä aktiivisessa seurannassa olevien on pysyttävä erossa muista
 - kahden metrin turvavälejä tulee noudattaa, hengityssuojaimen eli kasvomaskin käyttö on pakollista julkisissa sisätiloissa (virastot, myymälät, kahvilat, ravintolat, kirkot, museot jne.) sekä joukkoliikennevälineissä (bussit, junat, metro, raitiovaunut, taksit jne.), rajoituksia julkisissa sisätiloissa ja ulkoilmatapahtumissakin olevien määrään valvotaan, kädet tulee desinfioida usein käsidesiäalkoholilla, etenkin julkisiin sisätiloihin mennessä, mutta mielellään myös niistä poistuttaessa, myymälöiden, kahviloiden, ravintoloiden ym. aukioloajoissa voi olla rajoituksia
 - yli 20 hengen kokoontumiset on kielletty (paitsi "poliittiset tapahtumat")
 - kaduilla ja toreilla ei saa juoda alkoholi juomia muualla kuin kahviloiden, baarien ja ravintoloiden terasseilla (joiden pöydät ja tuolit tulee desinfioida säännöllisesti)
 - em. rajoitusten rikkomisesta voi seurata sakkorangaistus 100-500€ yksityishenkilöille ja 1000-5000€ yhteisöille
- Itse asiassa 15.9.2020 voimaan tuleva varautumistila lisännee todennäköisesti vain seuraavat

vaatimukset/toimenpiteet valmiustilan vaatimuksiin/toimenpiteisiin (jotka siis pysyvät voimassa):

- myymälät ja kahvilat on suljettava viimeistään klo 20 ja isommat marketit klo 22, mutta sekä aterioita pöytiin tarjoilevat ravintolat että take away -noutoravintolat saavat olla auki myöhempään, kuten myös huoltoasemat, klinikat, lääkäreiden vastaanotot ja eläinlääkäriasemat, apteekit, hautausliikkeet ja urheilutilat
- alkoholijuomien myynti huoltoasemilla on kielletty
- yli 10 hengen kokoontumiset on kielletty
- kouluille, yliopistoille ja muille oppilaitoksille saattaa tulla omia turvaohjeita

HUOM. Portugalin hallitus siis vahvistanee 7.9.2020 varautumistilan edellyttämät vaatimukset ja toimenpiteet, jotka tulevat voimaan 15.9.2020.

Joukkoliikenne: Busseilla, junilla ja muillakin julkisilla kulkuvälineillä saa ja voi toki yhä matkustaa Portugalissa (HUOM. matkustajilla hengityssuojain eli kasvomaski sekä nenän että suun peittäen!), lisäksi kannattaa desinfioida kädet julkisilla kulkuvälineillä liikkumista ennen ja myös sen jälkeen. Ei ole viisasta matkustaa tupaten täynnä olevassa ruuhkabussissa, jossa turvavälejä on käytännössä mahdotonta noudattaa. Moni Portugalissa asuva perheineen on varmuuden vuoksi turvautunut koronakauden omissa kuljetuksissaan jatkuvasti omaan henkilöautoon.

Kyllä Portugalissa pystyy viettämään ihan turvallista ja mukavaakin elämää tällä poikkeuksellisella korona-aikakaudella, kunhan vain muistaa toimia jatkuvasti järkevän varovasti ja kurinalaisesti. Tällaista tämä elämä nyt vain toistaiseksi on, koetetaan kestää ja jopa hieman elääkin! Terveyttä ja myös henkistä hyvinvointia kaikille - niin Suomessa kuin Portugalissakin!

MANNER-PORTUGALIIN SAA MATKUSTAA SUOMESTA ILMAN RAJOITUKSIA, SUOMEEN PALAAVILLE KAHDEN VIIKON OMAEHTOINEN KARANTEENI

EU-maiden tiukimpia kriteereitä ("korkeintaan 8 uutta koronatartuntaa per 100 000 asukasta") edustavat Suomen hallituksen matkailusuositukset näyttävät toistaiseksi yhä punaista valoa matkailulle koko Portugaliin. Näin siitä huolimatta, että Suomen hallituksen elinkeinoministeri Mika Lintilä ja matkailualan edustajat ovat yrittäneet puhua sallivampien matkailusuositusten ja alueellisten täsmärajoitusten puolesta. Suomen laki antaa kuitenkin Suomen kansalaiselle täyden vapauden matkustaa nytkin minne tahansa ulkomaille. Portugalista Suomeen palaaville suositellaan kahden viikon omaehtoista karanteenia Suomeen saapuessaan. Vaikka Suomen hallituksen perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru ehtikin elokuun alkupuolella möläyttää julkisesti ajatuksensa "karanteenipakosta" Suomeen ulkomailta saapuville, sellaista ei käytännössä ole voimassa. Portugalin hallitus sallii suomalaisten matkustaa ilman mitään karanteenia tai muitakaan rajoituksia Algarveen ja muuallekin Manner-Portugaliin. Azorien ja Madeiran autonomiset hallitukset edellyttävät negatiivista koronatestitulosta tai karanteenia kaikilta saaristoihinsa saapuvilta matkailijoilta.

LUKUVINKKI: Kannattaa seurata Suomen Lissabonin suurlähetystön nettisivuja (www.finlandia.org.pt) ja tutustua niiltä löytyviin matkustussuosituksiin sekä Portugalin koronatilannetta koskeviin tietoihin ja ohjeisiin! Tässä linkit Suomen Lissabonin suurlähetystön tuoreimpiin ajankohtaisiin päivityksiin:

- **Koronavirusuutiset Portugalissa (1.9.2020):**

https://finlandabroad.fi/web/prt/ajankohtaista/-/asset_publisher/TV8iYvdcF3tq/content/koronavirusuutiset-portugalissa/384951

- **Kysymyksiä ja vastauksia matkustamisesta ja koronaviruksesta (4.9.2020):**

https://finlandabroad.fi/web/prt/ajankohtaista/-/asset_publisher/TV8iYvdcF3tq/content/kysymyksi-c3-a4-ja-vastauksia-matkustamisesta-ja-koronaviruksesta/35732

USKALTAAKOHAN PORTUGALISSA VIELÄ MATKUSTELLA...JA JOS KYLLÄ, MITEN?

Kuten ylempänä jo todettiin, busseilla, junilla ja muillakin julkisilla kulkuvälineillä saa ja voi toki yhä matkustaa

Portugalissa, koronanvastaisia turvaohjeita noudattaen. Matkustajien on käytettävä hengityssuojainta eli kasvomaskia. Lisäksi kannattaa desinfioida kädet julkisilla kulkuvälineillä liikkumista ennen ja mielellään myös sen jälkeen. Vaikka joukkoliikennevälineet pyritään jatkuvasti desinfiomaan, suurkaupunkien täpötäysissä ruuhkabusseissa matkustamista en kuitenkaan suosittelisi. Oman tai vuokratun auton käyttö matkusteluun on varmasti kaikista turvallisista vaihtoehdoista.

Mitä tulee hotelli- ja huoneistomajoitukseen ja aterioihin matkailijoille, eri puolilta Portugalia löytyy jo useita tuhansia hotelleja ja muita majoitusliikkeitä sekä ravintoloita, jotka ovat saaneet Portugalin matkailuviraston myöntämän Clean & Safe -sertifioinnin. Se on virallinen tunnustus niiden sitoutumisesta koronakauden turvaohjeiden tarkkaan noudattamiseen. Turismo de Portugalin nettisivulta www.portugalcleanandsafe.com voi helposti tarkistaa onko käyttämälläsi matkailualan yrityksellä kyseinen turvallisuutta takaava sertifiointi. Myös edustamillani Nazarén Miramar-hotelleilla on Clean & Safe -sertifiointi. Suomalaiset asiakkaamme näkivät viimeksi heinäkuun lopulla miten tarkkaan turvaohjeita noudatetaan – alkaen hotellin sisäänkäynnin ulkopuolelle muodostettavista jonoista check-in'in yhteydessä. Buffetaamiaisilla hotelliemme ravintoloiden tarjoilijat hengityssuojaimineen ja suojakäsineineen ojensivat asiakkaille heidän pyytämänsä leivät, juustoviipaleet ja leikkeleet. Ravintolatiloihin oli myös aiempaa vähemmän pöytiä turvavälien takaamiseksi. Näinä erikoisina aikoina yli 50 matkustajan turistibusseista matkailijaryhmineen on tullut todellisia harvinaisuuksia Portugalin teillä. Turvavälien takaamisen vuoksi toistaiseksi on sallittua käyttää vain kahta kolmasosaa bussien ja muiden matkailijoita kuljettavien ajoneuvojen istuinkapasiteetista. Niinpä omissa matkatoimistossamme yritämme näissä poikkeusoloissa keskittyä pienten ryhmien turvallisesti toteutettujen retkien toteuttamiseen hotellimme desinfioidulla pakettiautolla, johon voidaan ottaa korkeintaan viisi matkustajaa.

Viime heinäkuun kokemukseni kahden suomalaispariskunnan päiväretkien vetämisestä osoitti minulle ja asiakkaillemme, että **turvallinen, mielenkiintoinen ja virkistävä retkeily onnistuu yhä Portugalissa.**

Vieraillessamme UNESCO:n maailmanperintökohteissa (Alcobaça ja Batalhan luostarit sekä Tomarin linnaluostari Convento de Cristo), viinitiloilla ja Fátiman pyhiinvaelluskeskuksessa totesimme, että kaikkialla noudatettiin huolellisesti turvaohjeita ja tilaakin riitti hyvin turvaväleihin. Algarvesta Nazaréhen retkeilleet suomalaisasiakkaamme uhkasivat jopa palata uusille retkille kanssani myöhemmin... Tervetuloa!

MITEN KÄY SYYSRETKEKSI MUUTTUNEEN ALGARVEN SUOMI-SEURAN KEVÄTRETKEN?

Lopuksi otan esille pian ajankohtaisen kiperän kysymyksen: Miten mahtaa käydä Algarven Suomi-Seuran viime maaliskuulta koronaviruspandemian aiheuttamien rajoitusten vuoksi marraskuulle (9.-10.11.2020) siirretyn "länsirannikon retken" Aljezuriin, Vila Nova de Milfontesiin, Comportaan ja Tróiaan? Voidaanko se yhä toteuttaa?

Lokakuun alkupuolella matkatoimistomme tiedustelee kaikilta perutulle kevätretkelle ilmoittautuneilta heidän valmiuttaan osallistua samalle retkelle marraskuussa. Mikäli selviää, että suuri osa alkuperäisestä ryhmästä ei edes ole Portugalissa marraskuussa, tai etteivät ihmiset ole nykytilanteessa halukkaita lähtemään yhteiselle retkelle – vaikka koronakauden turvaohjeita noudatettaisiin – siinä tapauksessa joutunemme taas siirtämään retkeä myöhäisempään ajankohtaan, Portugalin hallituksen matkailualaa varten säätämän poikkeuksellisen ja tilapäisen lakiasetuksen mukaisesti. Vaihtoehtoisena korvauksena tässä vaiheessa on peruuntuneen retken arvoa vastaava matkaseteli eli voucher, joka on käytettävissä muihin ryhmämatkoihimme ja matkailupalveluihimme Nazaréssa 31.12.2021 mennessä. Portugalin lain mukaan rahallinen korvaus tulee tämän retken tapauksessa ajankohtaiseksi vasta 1.-14.1.2022, mikäli asiakas ei ole osallistunut korvaavalle retkelle tai käyttänyt matkaseteliään 31.12.2021 mennessä.

Valitettavasti koronaviruspandemia on vienyt niin Portugalin kuin Suomenkin matkailualan kaikkien aikojen kriisiin, josta monen matkailualan yrityksen ei edes uskota selviytyvän hengissä. Oma työnantajani – paikallinen portugalilainen yritysryhmä, jonka hotellit olivat iloksemme täynnä portugalilaisia kesälomailijoita koko elokuun – tekee kuitenkin kaikkensa, jotta selviytyisimme ja toimintamme jatkuisi vielä kauan koronakriisin jälkeenkin. Oma tilanteemme ei ole helppo, muttei myöskään mahdoton. Teemme parhaamme voidaksemme jatkaa toimintaamme ja palvella suomalaisia ja muunkinmaalaisia asiakkaitamme niin koronakauden kestäessä kuin sen

jälkeenkin. Emme tule unohtamaan ylivoimaisten olosuhteiden pakosta peruuntuneelle kevätretkellemme ilmoittautuneita ja heille kuuluvaa korvausta. Pahoittelemme ikävää tilannetta ja palaamme asiaan lähiaikoina. Hyvää ja tervettä syksyä kaikille, olittepa Suomessa tai Portugalissa!

Mika Palo

(Matkatoimisto SUBLU Tour Portugal, Nazaré)